

Հ Ա Ռ Ա Չ Ա Ն Ք

ԱԶԻՃՏԱՍԻՐԵՑ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՑ
ՎԱՐԴԱՆ, ՔԱՍԱՍԵԱՆ
(ԵԱՐՐԵՐԻՏԻ)

Տպարան «Շիրակ» Ալեքսանդրապոլ
1912

891 · 99

P - 17

891.33

Բ 17

13 APR 2011

Հ Ա Ռ Ա Չ Ա Ն Ք

ԵԶՈՐՏՈՒՐԵՑ ԵՒ ՀՐԾՏԱՐԳԵՑ

ՎԱՐԴԱՆ ԲԱՍՈՒԵԱՆ

(ԵԱՐԲԵՐԳՑԻ)

1001
4589

Տպարան «Շիրակ» Ալեքսանդրապոլ
1912

29.08.2013

60371

13 APR 2013

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԱՒՈՎԵԱՆԻՆ

Արդէն վաղուց է, որ չէ երևում
 Աստղիկդ ցոլցող, լազուր եթերում,
 Ախով աշխարհին հրաժեշտ տալով
 Խըեցիր աչերդ անուշիկ նինջով:

Օրէն սկսեալ մատաղ հասակիդ,
 Ժպիտ բնաւին չը տեսար դէմքիդ.
 Կեանքիդ գոյութեան ամեն վայր-
 կեանում
 Վէրքը անդադաւ տեսար քո սրտում:

Այն, թէև սրտիկդ լիք-լիք խոցե-
րով ծածկւած փոխադրւեցար յաւիտե-
նականութիւնը, և լոխկ ննջում ես սև
թաւշեայ ամայի մըթին գէճ գեանի
խորքում, գբն բնածին մօր հեա զրկա-
խառն պարուրւած՝ բայց և այնպէս
այն վաղեմի փայփայած իղձերդ ար-
գէն իրականացած լինելով, ահա ծա-
ծանում է քո յաղթանակի գրօշակը:

Հեղինակ

1912

ԴԱՐ ՄԸ ԱՌԱՋ

Սաշատուր Աբովեանը այն հազա-
զիւտ անձերից մէկն էր, որ փայլեց
մեր գծբաղդ հայրենիքի խաւար հորի-
զոնի վրայ: Այս մեծանոգին միտք յղա-
ցաւ իր մէջ, որ անկեալ ազգի մը չկայ
այլ կերպ լուսաւորութիւն և յառաջա-
գիմութիւն՝... բացի հասկանալի գրչից:
Տեսաւ, որ ալիքների բռնւած մակոյկի
նման տատանում է հայութիւնը մթու-
թեան շրջապատին մէջ, և տեսաւ, որ
Մեսրոպեան երեսուն և վեց տառերը
բոլորովին խորդ են նրա համար, մա-
նաւանդ աչքի առջև ունենալով ժողո-
վրդի գառնութիւնը և նրա աղետալի
վիճակը ծայր գագաթնակէտին հասած...
Վառառեալ սրտով նետուեց ասպարէզ,
իր վսեմ մտքի բեղմնաւոր հանձարի
ձիրքովը, ձեռնարկեց իւր հոյակապ
«Վէրք Հայաստանին», որը վերընծա-
յելով, ահա մեր աշխարհաբարի գրակա-
նութեան անդրանիկ հիմնադիր ուսմի-
րան եղաւ: Մինչև այն թւականներում
չկար այնպիսի տպաւորիչ հասկանալի

գիրք մը, որ հասարակութեան հոգուն
ու սրտին պաշտելի, մօտիկից բարե-
կամը լինէր, և նրա ըզձանքների հա-
րազատ թարգմանը հանգիստանար:

Ահա այսպիսով «Վէրք Հայաստա-
նի» հեղինակը գարեր շարունակ մեր
գլխին վրայ ձգած սև ծածկոցը դէն
շարժելով, փրկեց մեզ շրջապատող
խաւարից, այնպէս՝ ինչպէս փարօսը իր
շառաւիղները հեռուն ավտելով, լուսա-
փայլ ճաճանչներովը ուղին է մատնա-
նշում: Նոյնը և նա, որով պիտի չի
սխալւիմ անւանելու Արովեանին երկ-
րորդ լուսաւորիչ հայուն, որ նա մեր
կոյր մտքի ու զգացման աչքերը բա-
նալով, լուսաւորեց այն լոյսով՝ ինչ որ
հայերիս համար վաղուց խիստ ցանկա-
լի էր: Վերջապէս այս մեծ մարդը այն-
պէսի լուսահեղ սիւն մը տնկեց հայու-
թեան հանդէպ, ինչպիսին էր Մովսէ-
սինը, որ առաջնորդում էր Իսրայէլի
որդոց: Փառք նորա անունին, փառք
նրա հոգեւտաղիչ «Վէրք Հայաստանին»,
որը արգարև իրօքապէս համայնու-
թեանցս ուսուցչապետն է համարում:

ՆԻԷՐ «ՎԷՐԳ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ» ՀԵՂԻՆԱԿ
Խ. ԱՔՈՎԵԱՆԻ ԱՆՄԱՀ ՅԻՇԱՍԱԿԻՆ

Ո՛ւր ես ո՛վ պօէտ, քեզ ենք փնարում,
Արդեօք մի տեղ կ'սս հայրենեաց
գրկում.

Աւանդ, անյայտ է տեղդ հանգստեան,
Սուրբ զերեզմանիդ կարօտն ենք
քաշում:

Ո՛վ քեզ ամփոփեց, դրաւ մէջ հողին,
Ո՛վ կար քո մօտը այն ճգնաժամին.
Մի գուցէ դահիճք կեանքէդ զրկեցին,
Մի՞թէ այդպէս էր քիրը քո ճակտին:

Ա՛խ, ո՞ր անգութը անձիդ բռնացաւ,
Վաս կեանքիդ արև քեզանից խլաւ.
Ձի գաւաւ մէն մի, որ ի քեզ վրկեր,
Կայ մինը երկնում, այն ալ է լո՛ւր...

Հայի գինգակ օրեաց սգալիր,
Պատգամ իրապէս անկեղծ պատմադիր,
Հարանց և եղբարց դարդերք պատմելով,
Մեր ծով վշտերաց վշտերք բարգեցիր:

Տոչորւած ազգիդ սիրուն հարւելով,
 Նրա հրովը հն միշտ վառւելով,
 Ամեն մի բառը սրտիդ խորքերէն
 Նկարագրիր հոգիդ դաղւելէն:

Թէև լուծ ես դարդեր պատմելու,
 Արդէն վիրաւոր մեր սիրտք խորւելու.
 Գրչովըդ կերտած կոթող թանկագին,
 Քս տեղ պատմում է «Վէրք Հայաս-
 տանին»:

Քո սիրագնութեան պատմական զրեաց
 Հանդէպ խորապէս մեր գլուխք թեքած,
 Որով դու եղար խաւարը ցըրող,
 Ազամայ մըթէն հային ազատող:

Այդ անկած ծառիդ ճոխացան ճիւղեր,
 Տէրւով զարդարւան բողբոջ ստիկներ,
 Որուն արմատքներ աստ անդ տա-
 րածւած
 Կոկոններ տալով բացեր վարդիկներ:
 Եւ արդ պիտ կանգնենք վեհիդ մահ-
 արձան,
 Գոնէ անունիդ հիմնենք օթևան.
 Գէթ մի այսպիսով մեր սէրն յայանած,
 Լինենք սրանով մեր պարտք կատարած:

Հ Ա Յ Ա Ձ Գ

Թէև օտարք քեզ սիրում են,
 Բայց դու երբէք մի հաւատար,
 Որով այդ շոյանքն է,
 Կեզծ ու պատիր կործարար:

Նոքա միշտ էլ սերտ սրտաբար
 Շոայում են ժպտանքներ,
 Եւ ճակտիցդ հն քաղելու
 Կեղծիքով լի համբոյրներ:

Որ մինչև իրց նենդ մտային,
 Ձիք խորհուրդքն իրակնած,
 Ճիգ են թափում հուսկ անանելու
 Սև իղձերքն կատարւած:

Բայց դու հայ ազգ արթուն կացիր,
 Ձէ մրափի ժամանակ...
 Նաւիդ զեկը դու հմտաբար,
 Բռնիր ձեռքումդ ամուրակ:

Զգոյշ եղիր կուլ չգնաս
 Փրփրագոռ ալեաց մէջ,
 Յանկարծ չըտաս քո դարևոր
 Վեհ գոյութեանդ խաղառ վերջ:

Սէր միութեան գէնքը ձեռիդ,
 Ամուր բռնիր սրտովին,
 Թէ դու կուգես որ չի մնայ,
 Լոկ քո անուն աշխարհին:

ԿԵՂԾ ՀԱՄԲՈՅՐՆԵՐ

1908 թ. օգոստոսի 22-ին Օսմ.
 Սահմանադրութեան ասթի:

Այդպէս յուսացէք՝ թէ գայլը գառին,
 Կլինի ընկեր, կողք կողքի կապրին,
 Փինջ փնջկի տւած կ'արծին միատեղ,
 Սա քանբաղդ ու քանդ ցաւ աշխարհը
 նեղ:

Այդպէս յուսացէք՝ առիւծն ու վագրը,
 Պիտ պարզեն զիրարց ջլտա բազուկներ,
 Իբրև հարագաւ եղբարք հայրենեաց,
 Մէջը ապրելու բնութեան բարեաց:

Այդպէս յուսացէք՝ թէ փիղն ու ցուլն,
 Այլ սերտ կապերով պիտ դաշն կնքեն,
 Անտառի մըջի այս հոնաորներ,
 Սիրաբուզի ոգով պիտ տան համբոյրներ:

Այդպէս յուսացէք՝ կոկորդիլոսը
 Թափում է անկեղծ շըր շըր արցունքներ,
 Եւ վիզը ճկած նայում հէք դէմքով,
 Գառնուկի նման անմեղիկ սրտով:

Այդպէս յուսացէք՝ որ մուկն ու
 կատուն,
 Որքն իրց սրտից ն այլ կը հանուն.
 Անցեալը մտնաւով կռտան թաթիկներ,
 Հաշտ աչով նային, կըլլան եղբայրներ:

Այդպէս յուսացէք՝ օձն ու գորարը,
 Թէ որ հանգիպին առւաց եղերքներ,
 Անխարդ բարեկամ մօտկեմօս գալով,
 Պիտի լզվրդեն մին մինի պոկներ:

Այդպէս յուսացէք՝ կրակն ու ջուրը,
 Այլ մինը միւսին պիտ չլլայ ներհակ.
 Պաշիկներ տալով անկեղծ սիրաբար,
 Զիրարք գրկելով կապրին հաշտարար:

Այդպէս յուսացէք՝ այլ այսուհետև
 Կըլլան հաւատար ազաւան ու սոխակ,
 Նա էլ նրան պէս պատուաւոր էակ,
 Պիտ տայ վարդերին գեղգեղուն դայլակ:

Այդպէս յուսացէք, որ սև սատանան,
 Գոհ է Աստուծմէ, չի ատեր նրան.
 Մաքրագեղ սրտով պրպրչում մեզան,
 Հաշտ աչով նայում դէպ աղօթարան:

Այդպէս յուսացէք՝ ուժեղը տկարին,
 Կրնէ նրան տէր իր իրաւունքին,
 Այդպէս յուսացէք՝ գոռոզ մեծատուն,
 Կրկայ բարեկամ խղճուկ ազքատին:

ԱԶԳԻ ՊԱՀԱՆՁԸ

Անն դարևոր գահը պատմական,
 Բազմար վեհապանս Կէորդ Սուրէնեան,
 Հոտիդ ընարեալ, հովիւ պատուազին,
 Առ քեզ սղջունում ազգդ սրաագին:

Քո վեհագնութեան անն վիճակում,
 Հարցեր կան պէս պէս, քո առջև
 գրւած,

Որը նախորդիք... թողին թերի թեմ,
 Տեսնէ ազգդ այդ քեզնով աւարտւած:

ՎԱՐԴԻՆ ՍՈՒՍԿԸ

Ծագկանց թագունի վառ կարմիր
 վարդիկ:

Իջեր էր ոստիդ, սոխակը թռչնիկ,
 Քո վիթիթ նրբին մէջ թերթիկներուն
 Դրած գլխիկը սէրդ էր դայլայլում:

Մաստիկ սիրհարւած գեղանի դէմքիդ,
 Հն, պճրանքներով շուրջդ էր ու-
 տոստում,

Քաղցր մեղեգեաց ելեէջներով,
 Առ ի քեզ սրտէ ներբողներ ձօնում:

Թրթում էր սիրտը, արոփում հոգին,
 Դողում էր վարդ, չըլլայ որ խամրիս,
 Դու էիր միայն նրա բերկրանք,
 Առանց քեզի նա չունէր երբէք կեանք:

Տարափում առ միշտ՝ անհուն գով-
 գանքներ,

Մփում էր շուրջդ, ծաւալում եթեր,
 Վես ոգով արդէն սիրուդ տարելով,
 Այտէդ համբոյրներ քաղում գօր զիշեր:

Փշալիւր թփկիդ վրիցն մեղմիկ,
Պիշ նայում էիր քո սիրահարին.
Վարսաւուած տէրւով ինչպէս նոր
հարսիկ,

Գողարիկ ակնարկովդ հանելով հոգին:

Սա գերդ անմեղիկ խղճուկ էակին,
Գրաւչանքներովդ ըրիր քո գերին.
Ո՛վ վարդիկ սիրուն, բոսոր պսպղուն,
Քո այդ հմայիչ շքնադ պատկերին:

Երբ (նա) մեղկըկուկ սեղմեր էր կրծքում,
Դէմքդ շոյելով քեզ էր պաշպըչում.
Յանկարծ ֆըշըրաց անգուլթ... հողմիկը,
Գերեց սարսափը քնքոյշ սրտիկը:

Շար շար նրբագեղ շողքուն թերթիկ-
ներդ,

Հաս հաս հովիկը, պոկեց կոճղակէդ,
Թոշմած թոռոմած, աստ անդ ցրցըւած,
Տեսաւ սոխակը, համակ խելաքւեց:

Քո վեհ Իգմիրլեան թռչնեակդ թափաաց,
Որ է պաշտելի էակ վարդէնեացդ,

Արձակեց ընդդէմ հուժկու դայլանքներ,
Բայց աւանդ գրեց իրնից խլած էր...:

Լեցւեց վշտերով սրտիկը նրբկիկ,
Արցունք աչերից շիթ շիթ թափելով,
Տըւեց հրաժեշտ չոր ոստիդ վերջին,
Դէպ լազուրդ եթեր սուրաց լալազին:

Չ Մ Ե Ռ Ը

Եկաւ ձմեռը թափւեց տերկներ,
Պճնագարդ ծառանց մերկացան ճիւղեր.
Պատեր է մշուշ, եթերն է մոռյլ
Տիրեր ամայեանք համայն տիեզեր:

Սաստկաշանթ կայծակ վերիցն է խփում,
Գոռ որոտներով մարաչում անդադար.
Ձիւն, կարկուտ, անձրև զիրարք են
խարւեր,
Խիղճը բնութեան կարծես սպառւեր:

Ծովերք կատաղած սոսկ գոռունքներով,
Ալիքներ դէզ-դէզ դէս դէն են նետում,

Գէպ ափն են վազում փրփուրք բեր-
ներին,

Բաշխում են հուժկու սեպտոզ ժայռերին:

Թռչունք շարած հողմից, մրրկից,
Կծկւած նսղերք չոր սատիկներում,
Մեղմաղձ կերպով նայում են զիրար,
Սև իրց փիճակի օրերն են ողբում:

Համակ թռչելով ճախրում են օդում,
Իսկոյն հապճեպով ետ ետ նահանջում,
Անյոյս դրուժեամբ իջնում ծառներին,
Ծափտանքներով կանուցներ թափառում:

Դաշտերք ամայի, ձորերք ոռոգում,
Գետերք օրնթաց գէպ ծովք են վազում,
Սուգ է աշխարհը, սուգ է էութիւն...,
Աննախանձ փիճակ վիշա ու արամու-
թիւն:

Ահա ձմեռը բերեց գաղձ օրեր,
Լեռք, բլուրք, գաշտերք հագած ձեր-
մակներ,

Իջեր ասպարէզ, սուլում է քամին,
Տարերք խառնւած անցեր մին միւսին:

ՆՈՐԻՆ ՄՐԲԱԶՆ. ԱԶԳԱՆԻԿԻ ԻԶՄԻՐ-
ԼԵԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԲ. ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Վիշա մ'ալ աւելցաւ ծով վշտեաց հայ
ագգ,

Դարեր համբրնթաց վշտերով պատւած,
Կոյր բախար գէթ մի գէպ քեզ չի
ժպտաց,

Միշա ճակատիկ կնիք սևով դրօշմած:

Ահա քո ոգոթ մոայլւած գէմքիդ,
Դրած ես ձեռքդ կնճոստ ճակատիդ,
Սոցերով լեցւած էջերը սրտիդ,
Ողբում ես մահը «երկաթէ» վեհիդ:

Դու որոնում ես պաշտելի պետիդ,
Որ գնէր դարման շարաւոտ վերքիդ.
Բայց աւանդ, որ (նա) այլ չկայ, չկայ,
Ինչպէս իր անձը քո ցաւը զգայ:

Արդէն գիտում ես նորա բազմազան,
Իբրև կուռ ամբոց քո անձին պաշտպան,
Բողոքող ընդդէմ զանխրաւութեան,
Անձը դրած էր քո կեանքի ասլման:

Արդ եկած ծունր հանդէպ շիրիմին,
Մորմոքւած սրտով քո մեծ կորուստին,

100
6854
4539

Տաղով մեղեդով, յուզւած հեկագին,
Կուտաս համբոյրներ սուրբ գերեզ-
մանին:

Դրեց հանգստեան ի մէջ տաճարին,
Հոգին աւանդեց, վերաց գէս երկին,
Քո պետ պատմական (երկաթ) Իդ-
միրիան
Խըեց քեզանից ընդմիջա յաւիտեան:

ՕՍՄ. ՍՍՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Դարձեալ մթքնեց երկինքը հայուն,
Դարձեալ աւերմունք զօս հայրենիքում,
Գոս որոտ, կայծակ, շանթ ու շա-
ռաչում,
Կրկին արեան ծով, հեկ ու հառաչում:
Ահա լուում է հեծ ու հեծկլտանք,
Բիւրաւոր բերանց աղի հառաչանք,
Թանձր ահարկու խաւարն է աիրեր,
Մռայլն է պատել, մորմոքող որտեր:
Այրեացեալ կանայք, հարս, աղջիկ,
կուսանք,
Բռնաբարումի եզած են բաժին...

Պէս-պէս նազճիրներ գործող վայրենի,
Դարեոր (սս) չիք դաւաճան ցեղին:

Միշա զարհուրելի կարմիր տեսարան,
Ընկած է վիճակ խղճուկ հայութեան,
Կրում ահսելի երկարեակ դարեր,
Անվերջ անդադար Բեթղեհէմեան
Չարգեր:

Երեսայք մայրեաց, հանում փորերաց,
Թրատում, մորթկում, հեգուկ էակաց,
Որը իսկապէս եղած սպանդանք,
Տեսնող մարդկութեան բերում ցնորանք:

Արեան դաշտի մէջ ցնցող հոգիներ,
Տեսէք, անշնչեալ համազգեաց կոյտեր,
Շպրուած դէս դէն շխաւած դիեր,
Որպէս աշնային թափւած տերկներ:

Մորթգերք գէմքերի, քերծւած, քեր-
թուած,
Փշրւած գանգերք, ուղեւներ թափուած,
Մին մինի կողքին բարզի բարզ ընկեր,
Դաշա, հովիտ, բլուրք, ձորերք
լեցվուեր:

Մանուկներ մատաղ ընկած են մայրաց,
 Հոսող արնալիւր վրայ կրծքերաց.
 Օղբն է ցնգում նրանց կահանչանք,
 Գերեր է լքանք, չունին աէր տիրանք:

Ահա մշուշեր երկլինքը հային,
 Մըրկեր շուրջը Թորգոմայ աունին,
 Վազած կրծքիցը արեան գետակներ,
 Արդէն տեսնում է համայն տիեզեր:

Ո՛ւր է վերևի էակն հաւատած,
 Կասեն, աեսնում է այս բոլորն Աստած,
 Սա սրտաճմլիկ, սոսկ տեսարանը,
 Որ միշտ սարքում է լկտի խուժանը,
 (օսմանը):

1908 թ. Սեպտ. 26 եայթա

ՍԵՒ ԾՈՎԸ

Ո՛վ դու սև ծովակ, ինչո՞ւ ես յուզում,
 Գուս կոհակներդ տարու և բերում,
 Այդ լայնածաւալ գեղ ափունքներդ,
 Անհուն դարերով ծեծում ես, ծեծում:
 Շօինթներդ հապճեպ մին մինի խփում,
 Պէս չածի նման վեր-վեր ես ուռչքում,

Այդ կուտակ կուտակ խիտ արկինոններիդ
 Գուս գոչունքներով դէպ դուրս նե-
 րստում:

Վիթխարի ուռչքով փրփուներ բաշիդ,
 Բռնած հեղանքով, արշաւում շորսդիդ,
 Գործելով հա միշտ անգուսպ արձակում
 Ինկնում փըշըւում, ցիւրւեցիւր լինում:

Որատում, ուռչում, շուրջը պղմկում,
 Ինչո՞ւ բերնիցդ, պիտակուցներ թափում.
 Սօլ խայտանքներով, ծալք-ծալք վեա-
 վեաում:

Սոսկ շուցներով դէպ ափն ես խուժում:

Ալիքներդ բեկ բեկ, ալիքներդ պղտոր,
 Զարնում ես զիրար անվերջ անգողար,
 Բերթելովեզերքդ փախչում ես ետ-ետ,
 Կրկին հևի հև վազում ես ափերդ:

Միշտ վրդոտ հայեացք նետում
 շուրջդ,

Սօպ խօպ ծոպձարով, պատում
 ալիքներդ,

Շառաչներդ սարսուռ լուում են անեղ,
 Ահռելի ձայներ գորշ տարտարոյէդ:

Ալեաց խարնիճանճ տարափներ տեղում,
 Երկինք և երկիր գիրար ես խառնում,
 Դար ու փոս ընկած շունիս դադարում:
 Միշտ վշտից խորքէն վշտերդ հառաչում:
 Ո՞վ դու սև ծովակ, ո՞վք ես որոնում,
 Որ ֆշրան ալիքներդ դէս դէն վազ-
 ցնում,
 Այլ չկան, չկան «Տիրիթ և Տիրան»,
 Որ քս վրայէն դէպ Բիւզանդ գնան:

ԽՈՐ ՔՆԻՍ ՄԷՉ

Լուս խոր քնի մէջ շուրջս էր ամայի,
 Իբրև անդգայ դիակ մը ընկած,
 Փուած մահիճում իս չէի գիտեր,
 Այստեղ թէ այնտեղ... ո՞ւր էի նիրհած:
 Երբ ասուածութեան պարզին տւած,
 Նուրբ հոգիս տւաւ շնջուկներ սրտիս,
 Իսկոյն զարթնեցայ խուփ աչերս բացած
 Դիտեցի շուրջս, ո՞ւր եմ ես պառկած:
 Բացելով աչերս տեսայ խառնարան,
 Խուժաններ անցնում՝ սրարշաւ լղճւած,
 Եւ ամեն մինը պօռչում էր իմէ...
 Տեսայ ամենից ես եմ մոռացւած:

Հուսկ ես ալ համակ նրանց խառնւած,
 Շուտ համակեցայ, ամենքից ասւած,
 Ա՛խ այս անիծւած ունայն աշխարհին,
 Յափշտակեցայ կախարդիչ դէմքին:
 Որը պահըմ առաջ, գիս էի կորցրած,
 Գոյնս էր նետւած, դէմքս էր այլ-
 այլւած,
 Կարծես մեռել մը դէն շրպրտւած,
 Փուչ աիեղերքէն ձեռքս էի քաշած:
 Եւ անձ արդէն արիւն եմ թքնում,
 Կեանքիս օրերու ամեն վայրկեանում,
 Վիշաբ անպակաս, սիրտս է կրճըտում,
 Աս միշտ յարաժամ հոգիս մորմորում:

ՆԵՐԿԱՅ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Ես գրօշմեցի ձեր ճակտին սեր,
 Սոյն թւականիս, թէ ինչ էր հայը,
 Խառնակ Բաբելոն՝ ձեր տեսարանը,
 Թող յաջորդ սերունդ լինի քննողը:
 Որ ամեն մինդ ճրքանքներ թափում,
 Լինել դիրքի տէր, մեծարել, պաշտուել,
 Խիղճ ու խճմասանք մեռած ձեր սրտում,
 Ձեր սին փառքերին ամեն ինչ զոհում:

Սէրը վազուց է, տեսնել չէք ուղում,
 Սիրահար զիրարց, վրայ յոխորդում.
 Մինդ հա միւսին էք, միշտ կրքծաում,
 Ոչ մի ճիւղի... մէջ շունէք ար-
 դարում:

Եզրայր իր եզբօր վերջին ծայր ատում,
 Մինչ իսկ չէ եղած Սողոմ Գոմորում,
 Վերջը շունեցաւ, ախ այդ անաքանդ
 Ձեր զիրարց արարք, ձեր արիւն
 ծրծանք:

Դառ ու մասնութիւն իջեր ասպարէզ,
 Եռանդուն ոգով մորթում սիրակէզ,
 Լսկ այդ չրքալիւր անձնական շահին,
 Ի սէր ձեր միայն կեղտոտ կոկորդէն:

Որը մի չնչին բանի... բռնկում,
 Ոյժի գիմուններ մի ակնթարթում,
 Կիրք ու սխ արդէն զիրարք են խարսէր,
 Ամեն սրբութիւն ոտքի տակ արւէր:

Սա «վրէժ» իկը յետնորդ սերունդին
 Կթորնիւմ կոթող, թող «նորա» դատին,
 Ձեր եղեռանքներ, զազիր զգազին,
 Ձեր վայրը տարով, ձեր երկըք թքնին:

Վ Ր Ի Պ Ա Կ Ն Ե Ր

Երես	Տող	Եղել է	Պատկեր է լինի
7	16-րդ	զինդակ	զժնդակ
9	3-րդ	Որով	Որովհետեւ
14	13-րդ	Գերեց	Տիրեց
16	3-րդ	Բաշխում	Բաղխում
16	6-րդ	Կերպով	դէմքով
17	7-րդ	ոգոթ	սգոթ
18	17-րդ	սրտեր	սրտեր
20	4-րդ	Գերեք է	Տիրեք է
21	8-րդ	ուռչում	ուռնում
21	15-րդ	Քերթելով	Քերզելով
21	17-րդ	նետում	նետում ես
22	4-րդ	վշտիդ	սրտիդ
24	11-րդ	մորթում	զործում

ԲՈՒՆԻՔԻ

ՅԱՍՆԻՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

«Ազգային գրադարան»

NL0363846

60371

ԳԻՆՆ Է 15 ԿՈՊ.

Ցանկացողները կարող են դիմել՝ Ялта
Вартањ Камаліану